

התורה והאנושיות בספר ד' כספר התורה הכתוב מרוח ד' אליו עולם ושפעה אמרת קדשו החיה לבנה אשר לא ישוב דיקם דבר אחד מדבריה כספר התורה והתולדה הכללית והאנושית. אנחנו יודעים הננו לקרא ג"כ ע"י אנשי-תמדותיה ואורם החי בקרבנו, גם את הכתב המטושטש הזה של מסבות המאורעות האלה אשר לא כהלין למקרי יתיה כל הרטומיא ואשפאי ספריא ופרופיטוריא.

אנחנו עם יודעי האותיות בספר ד' כספר התורה הכתוב מרוח ד' אליו עולם ושפעה אמרת קדשו החיה לבנה אשר לא ישוב דיקם דבר אחד מדבריה כספר התורה והתולדה הכללית והאנושית. אנחנו יודעים הננו לקרא ג"כ ע"י אנשי-תמדותיה ואורם החי בקרבנו, גם את הכתב המטושטש הזה של מסבות המאורעות האלה אשר לא כהלין למקרי יתיה כל הרטומיא ואשפאי ספריא ופרופיטוריא.

אין בקרב רוחנו פנימה שום ספק, על דייקנותה הנפלאה של החכמה העליונה בתהלוכות הבנין התיסורתי, אשר לאדם ורוחו המתאים מאד לכל הדייקנות הנפלאה של הבנין הגדול אשר למלא-עולמים, ואשר לנפש כל חי ולגוייתו וכל יצוריה וכחותיה, אשר התרם והבנין יחד-התורה והתיקון, ישכללו את כל אשר יאתה לכל נפש משוגבת לכסוף לחיזיונותיהם. וכאשר עיינו ראות משבר גדול ברות ומעשה, הרם גדול על מגדלים גבוהים, של התולדה האנושית וכל מכמניה מחיקה רבה על דפים הסתוריים רחבים, הננו יודעים ברור שהסתירה היא ע"מ לבנות והמחיקה — על מנת לכתוב, והבנין החדש והכתב החדש יעלה הרבה בשיגובו ופארו על הישו שהולך ונחרב.

(אבל הכא, ח"ד, א"א, א"א)

הודו לד' כי טוב, כי לעולם חסדו. אחרי ההופעה של האורה האלהית על היקום כולה, אחרי שיתוקן כל המצוי בכל מלואו, יבורר כי הכל הוא טוב גמור. אע"פ שבההשקפה על חלקים מיוחדים שבמצויאות הננו נתקלים בהזיונות רעים מאד, כל זה בא מתוך שאין אנו רואים את כל מעשה ד' הגדול מראש ועד סוף, אבל כשיאיר האור של הכלל הגדול, והופעת הקדש תבריק על הנשמות, להקשיב את קול ד' בכל מעשיו, או יבורר, שכל נקודה של המציאות היא אוצר מלא טוב, וכל חלק היותר קטן מתומן הוא הארה של הטוב, והחסד העליון, היוצא מאור פני מלך היום. הודו לד' כי טוב, בכל הופעות מפעולותיה ביחש אל המציאות והתמשטותה, כי לעולם חסדו, ביחס לכל המאורעות אשר נהיו בכל חליפות הזמנים, מהנעים שבהם עד המרור שבהם, הכל הוא ביחד בהיקף אור חסד עולם, כי לעולם חסדו.

(סיון א"א, ח"ד, א"א, א"א)

ההעדר המלביל את ההויה, עומד ופועל תמיד, והמסתכל עליו בעין חמושה באור אמונה בהירה רואה ומרגיש יאת האלהות הפועלת שבמצויאות ובכל פרטיה.

(א"א, ח"ד, א"א, א"א)

אותו היסוד הקדוש, שהוא הנושא העיקרי של כל החזון הגדול הזה, יש בו משום ניצוץ טמיר של אורו של משיח, הגואל שנגלה ונכסה וחוזר ונגלה. כשביל כך הרינו רואים במשך המהלך של תחית האומה והרחבת הישוב בארץ-ישראל הרבה חליפות, עליות וירידות ועליות. כל ירידה במהלך המפעל הרי היא בחינת ההתכסות של הגואל, וכל עליה הבאה אחריה הרי היא בחינת התגלותו.

וכל מי שהוא עוקב את סדרי הישוב, מראשית צעדיו עד עכשיו, יכול הוא להראות בחוש, איך שמכל ירידה אשר סבלנו נצמחה אח"כ עליה והתפתחות יותר גדולה, וצעד של דליגה לטובה יצא מכל משבר. במהלך הישוב ישנן לזה דוגמאות רבות. ומה יש לדבר על דבר הירידה הגדולה והמשבר הגדול של תקופת המלחמה והארבה שנצטרף עמה, אשר כל לב תרד לשקיעת ישובנו ונפילתו המוחלטה. והנה ראינו עין בעין איך שמתוך המתשכים יצא לנו אור גדול, והישוב המצומצם רחבו גבוליו וכאה ארץ-ישראל למדרגתה הישוכית שהיא עומדת בה היום.

הרי ראינו במדה ועירה את הגואל שנכסה וחזר ונגלה לנו.

אבל כרוך הדבר, שלפי הערך של הכסוי הזה גדול יהיה האור אשר יגלה, בצאת החלק של תכונת הגאולה, המונח תחת עדימת החושך הגדול הזה, לחירות מתוך מאסרו.

(א"א, ח"ד, א"א, א"א)

דביתו דר"י הות מאתרה ומדלקת לה, א"ל רב סף תנינא לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה, למד שעמוד הענן משלים לעמוד האש, ועמוד האש שלים לעמוד הענן, סברה לאקדומה, א"ל הווא סבא זינא ובלבד שלא יקדים ושלא יאחר. אור השבת, המאיר זעג, המרבה שלום וקדושה, בהעירו את הלב לאור התורה, ד' החיים והשלום הנובע מנתל קדושת האמונה והבטחון בעז הנקנה בקדושת השבת, בלבם של ישראל, רומז ג"כ בכלל האורה הגדולה העתידה להאיר כל מחשכי ארץ, אור ד' וכבודו הופיעו בעולם, עת תמלא הארץ דעה את ד', ליום שכולו שבת. יחבת דעת התורה ודעת האלקים המה מאורות להכין לבבם ל הראויים לקבל את האור העתי, ובאשר עת לכל תפץ ע"כ ש להשריש שכל דבר יפה בעתו. וזה האור בעצמו, שבבא זנו, והעולם כבר הוכשר ליהנות מאור גדול, הוא מועיל ומישר גקרב לאור ד' טובו ואמתו, הנה אם יתאמץ אחד להורידו להאירו טרם בא עתו, לא לברכה יהי כי לא יוכלו רבים סובלו, יזוקו ממנו ויטעו בו, ויהפך על ידם לאפלה מנודחת. מנם העיקר הוא מה שצריך להכיר, שכל ההפכים כולם ומסבות מתהפכים, הם כולם קשורים זה לזה ופונים לתכלית אורה האמתית שהכין ד' בטובו שתגלה בבא עתה. ע"כ אין אוי להכיר כי התקופה שלפני האורה דבר אין לה עם האורה, א' כן, יחש גדול יש ביניהן, והיא מכשרת את האורה לבא דוקא י"י חשכתה. עמוד הענן, החשיך מעט, וע"י אותה הקדרות צאה פעולתו, עמוד האש האיר, וע"י הארתו יצאה פעולתו. כן תמידות ישנן פעולות יוצאות דוקא ע"י הקדרות וחשכת אור דעת, חשכת אור הצדק ואור יראת ד' ואהבתו. מוכן הדבר שאינן פעולות מותרות לעצמן כ"א מחוברות להכשיר את פעולת ההארה והן פועלות חליפות, בירידה ועליה, עליה ירידה, הכל בסדר ערוך מהמסדר העליון יתברך. ע"כ עמוד הענן משלים לעמוד האש, ועמוד האש משלים לעמוד הענן. חול עם השבת ג"כ יש להם יחש זה. ראוי אמנם להראות שהשבת יש לה יחש גדול עם החול, משפיעה עליו ומקבלת ג"כ יושם מצדו, כדי שדוקא ע"י החול תוכר פעולת השבת ותכנה. ע"כ אין ראוי לאחר הדלקת הנר של שבת עד זמן היותר מאוחר, שהוא כהוראה שאין חלק לחול כלל באותה האורה, לא כן, החול הוכן כדי לקחת ממנו הכשר לאורה של שבת. ע"כ ראוי שלא לאחר, כדרך שהשלים עמוד הענן לעמוד האש ועמה"א לפה"ע, להוראת היחש שביניהם והתאחדם. אמנם להקדים ג"כ אינו ראוי יותר מדאי, להורות שאמנם כאשר האורה מתאחרת ראויה היא להתאחר, ומה שהוא טוב ונאה ומאיר בעתו לא יעלה יפה שלא בזמנו, כי עת לכל תפץ. ע"כ לא יקדים ולא יאחר.

(א"א, ח"ד, א"א, א"א)

דביתהו דרב יוסף הוה מאתרה ומדלקת לה - אשהו של רב יוסף
היתה מאחרת להדליק נר שבתאי סמוך לחשיכה. אמר לה רב יוסף
בעלה, תניאי - שנינו בביתא, נאמר לגבי הענינים שליו את בני
ישראל במדבר (שמות יג כ), 'לא ימיש עמוד הענין יום, ובעמוד האש
לילה לפני העם', ופסוק זה מיותר, שהרי כבר נאמר בפסוק שלפניו
(שם כ), 'זה הילך לפניכם יום בעמוד ענין לנחתם הדרך, ולילה בעמוד
אש להאיר להם'. אלא יתור הכתוב מלמד, שעמוד ענין שהיה ביום,
משלים בעמוד האש, כלומר, עמוד האש שבא כדי להאיר להם,
היה מקדים ובא מבעוד יום קודם שנעשה לילה והסתלק עמוד הענין.

ומן עמוד האש שהיה בלילה, משלים בעמוד הענין, כלומר, שעמוד
הענין שבא כדי לנחותם הדרך, היה מקדים ובא מבעוד לילה קודם
שלאיר היום והסתלק עמוד האש. הרי שהבא להאיר, מרח דרך ארץ
היא שלא יבא בלילה, אלא יקדים ויבא מבעוד יום, ולכן גם הולקת
כחות שבת, אף שמטרתם להאיר בלילה, יש להקדים הדלקתם מבעוד
יום.

לאחר ששמעה כך מבעלה, פקדה לאקדומה - סברה להקדים את
הדלקת הנר הרבה קודם לחשיכה. אמר לה יהווא פבאי, תניאי -
שנה אני, ופקדו שא לא יקדים יותר מדאי, שאו אין ניכר שההולקה
היא לכבוד שבת, ושלא יאחר יותר מדאי.